Rok 1914.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LIX. — Wydana i rozesłana dnia 1. lipca 1914.

138.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 25. czerwca 1914

o ubezpieczeniu pensyjnem funkcyonaryuszy.

Na zasadzie § 14. ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa z dnia 21. grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141, postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Przytoczone w dalszym ciągu paragrafy ustawy z dnia 16. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1907, o ubezpieczeniu pensyjnem funkcyonaryuszy w służbie prywatnej i niektórych funkcyonaryuszy w służbie publicznej, opiewać będą, jak następuje:

I.

Rozciągłość obowiązku ubezpieczenia.

§ 1.

Obowiązanymi do ubezpieczenia i według następujących postanowień ubezpieczonymi są ci funkcyonaryusze, zatrudnieni w krajach tutejszych, którzy:

1. ukończyli 18. rok życia:

2. od jednego i tego samego służbodawcy otrzymują pobory, które łącznie z poborami, doliczanymi stosownie do § 3., wynoszą conajmniej 600 K, licząc za cały rok i

3. bądź według rodzaju swego zatrudnienia mają charakter urzędników, bądź z reguły spełniają czynności przeważnie umysłowe.

Przeważnie umysłowemi są w szczególności następujące czynności:

a) każde zatrudnienie połączone z wychowywaniem lub nauczaniem;

b) wykonywanie sztuk wyzwolonych bez względu na wartość artystyczną świadczeń;

c) każde odpowiadające kierunkowi odbytych studyów zatrudnienie ukończonych słuchaczy tych studyów, które w myśl § 20. ustawy o służbie wojskowej uwalniają od obowiązku odbywania trzeciego roku czynnej służby wojskowej, jakoteż zatrudnienie ukończonych słuchaczy wyższych jeszcze studyów;

d) kierownictwo przedsiębiorstw, oddziałów przedsiębiorstwa lub zakładów kupieckich (filii);

e) nadzór wyższy nad robotami innych osób;

f) służba w biurach i kantorach;

g) wyższa kupiecka służba zewnętrzna.

Obowiązku ubezpieczenia nie uzasadniają w szczególności:

a) służby czeladne;

b) bezpośredni współudział w wytwarzaniu towarów przez robotników przemysłowych (w szerszem znaczeniu), górniczych, rolnych i leśnych, tudzież takich uczniów.

Czynność przy sprzedaży i służba przy składach uzasadniają tylko wtedy obowiązek ubezpie-

czenia, jeżeli podpadają pod jedno z postanowień punktu 3., ustęp *c* do *e*.

§ 1 *a*.

Za zatrudnionych w krajach tutejszych nie uważa się w szczególności funkcyonaryuszy tutejszokrajowych przedsiębiorstw przez czas ich zatrudnienia w filiach zagranicznych (w zakładzie przemysłowym, zakładzie kupieckim, składzie) tudzież ajentów podróżujących, ustanowionych wyłącznie dla klienteli zagranicznej.

Za organa wyższego nadzoru uważa się funkcyonaryuszy wszystkich zawodów, którzy wykonują czynność nadzorczą i dozorującą, połączoną z staraniem się o odpowiednie pod względem technicznym i gospodarczym wykonywanie robót przez innych funkcyonaryuszy a tylko ubocznie spełniają prace fizyczne, w szczególności: majstrów, werkmistrzów, sztygarów, nadzorców w przedsiębiorstwach górniczych i hutniczych tudzież ich stałych zastępców, podmajstrzych, zarządców magazynów, tych co badają i odbierają towary jakoteż wyższy personal gospodarczy, leśniczy, łowiecki i ogrodniczy, jakoto nadzorcy gospodarstwa, nadzorcy lasowi, strzelcy rewirowi i starsi ogrodnicy.

W szczególności nie uważa się za organa wyższego nadzoru: funkcyonaryuszy, którzy osobiście spełniają roboty fizyczne i tylko ubocznie sprawują nadzór nad innymi robotnikami w ten sam sposób zatrudnionymi, jakoto przodowników, nadto tych, którzy, nie mając władzy rozporządzania cudzemi siłami roboczemi, zajmują się w istocie rzeczy tylko zliczaniem i zapisywaniem powtarzających się tego samego rodzaju czynności roboczych innych osób.

Za służbę w biurach i kantorach uważa się w szczególności: służbę korespondencyjną, spisywanie i przepisywanie stenogramów, buchalteryę, służbę rachunkową i kasową jakoteż czynność rysunkową, nadto jakiekolwiek zajęcie w kancelaryach adwokackich i notaryalnych.

Pominąwszy ostatnio wspomniane zatrudnienie nie uważa się w szczególności za służbę biurową i kantorową: pisania według dyktatu bez pomocy stenografii, prostego odpisywania i powielania pism, pisania adresów, kopiowania, szablonowania i patronowania, wszelkiego powielania planów i rysunków w sposób mechaniczny lub chemiczny, nadto czynności osób siedzących przy kasie w sklepach, pisarzy pomocniczych w kolekturach loteryi liczbowej, płatniczych, naczelnych kucharzy i klucznic w przemyśle gospodnim i szynkarskim, jakoteż prowadzenia zapisków i notatek przez osoby zajęte w składach i miejscach sprzedaży, jeżeli czynności te spełniają tylko dodatkowo.

Za wyższą służbę kupiecką zewnętrzną uważa się w szczególności: przyjmowanie zamówień, poleceń i ofert, a zatem czynność zakupujących, podróżujących i ajentów, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, jeżeli osoby te przyjęto za stałą płacą lub poręczono im pewne minimalne pobory, w każdym jednak razie nie uważa się za taką służbę czynności inkasentów i kolporterów. Także nie są nadal obowiązane do ubezpieczenia te osoby, które przechodzą lub przeszły od jednego z zajęć, nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do zawodu podróżujących lub ajentów.

§ 2.

Nie mają obowiązku ubezpieczenia:

1. te osoby, co do których obowiązek ubezpieczenia miałby się rozpocząć po raz pierwszy po ukończeniu 55. roku;

2. osoby, pobierające już na podstawie dawniejszego zatrudnienia zaopatrzenie (pensyę, prowizyę itp.), dosięgające kwoty zasadniczej tej klasy płacy, do której należałoby zaliczyć tych funkcyonaryuszy według ich płacy przy rozpoczęciu pierwszego zatrudnienia, uzasadniającego samo przez się obowiązek ubezpieczenia;

3. dzieci, tudzież małżonek (małżonka) służbodawcy oraz członkowie przełożeństwa osoby prawnej, o ile pozostają z nią w stosunku służbowym;

4. osoby, których czynność na posadzie, uzasadniającej obowiązek ubezpieczenia, stanowi zajęcie uboczne obok innych stałych czynności zarobkowych, połączonych z wyższym dochodem;

5. funkcyonaryusze dworu i państwa jakoteż ich zakładów i przedsiębiorstw;

6. funkcyonaryusze krajów, powiatów, gmin, zakładów, przeznaczonych dla celów oświaty, nauki lub dobroczynności, a należących do prawnie uznanych stowarzyszeń religijnych, zakładów naukowych publicznych lub posiadających prawo publiczności, funduszów publicznych i tych korporacyi, które na mocy przepisu ustawowego są przeznaczone do spełniania zadań publicznych, wkońcu funkcyonaryusze służących do ruchu publicznego kolei żelaznych i ich zakładów pomocniczych, a to pod warunkiem, iż wymienieni powyżej funkcyonaryusze mają prawidłowe, to jest z posadą przez nich piastowaną połączone prawa do emerytury lub je osiągną przynajmniej po upływie przepisanego czasu próby albo tymczasowego zatrudnienia. Jednakże funkcyonaryusze przemysłowych, finansowych lub innych przedsiębiorstw zarobkowych, prowadzonych przez kraje, powiaty lub gminy albo zagwarantowanych przez jedną z tych korporacyi lub przez państwo, nie podlegają tylko wtedy obowiązkowi ubezpieczenia, jeżeli niezależnie do spełnienia powyższego warunku służbodawca ich zobowiązał się raz na zawsze wobec władzy nadzorczej, że w razie, gdyby tacy funkcyo-

naryusze w czasie późniejszym bez poprzedniego przejścia w stan spoczynku objęli posadę, uzasadniającą obowiązek ubezpieczenia, przekaże podmiotowi ubezpieczającemu, który będzie wówczas dla nich właściwym, kwotę odpowiadającą tej rezerwie premiowej, jaka powinnaby była już być dla tych funkcyonaryuszy zebraną, gdyby oni przez czas ich zatrudnienia u tego służbodawcy byli członkami Powszechnego Zakładu pensyjnego dla funkcyonaryuszy;

7. kandydaci adwokaccy i notaryalni tudzież lekarze, zajęci w zakładach dla chorych i sanatoryach, następnie funkcyonaryusze, zatrudnieni u techników cywilnych (inżynierów cywilnych wszelkich kategoryi i geometrów cywilnych), a zapisani w jednej z izb inżynierskich jako kandydaci do jednego z tych zawodów, wreszcie zatrudnieni w przemyśle budowlanym ukończeni słuchacze wyższych studyów technicznych podczas takiego czasu trwania ich zajęcia praktycznego, jaki jest minimalnie przepisany dla uzyskania uprawnienia do samoistnego wykonywania odnośnego przemysłu budowlanego;

8. funkcyonaryusze Banku austryacko-węgierskiego;

9. zwyczajni słuchacze szkół wyższych i zakładów pokrewnych, tudzież uczniowie szkół średnich i zakładów szkołom średnim pokrewnych, które Ministerstwo spraw wewnętrznych oznaczy w drodze rozporządzenia w porozumieniu z interesowanemi Ministerstwami, oraz uczniowie zawodowych zakładów naukowych, a to na czas trwania tych studyów;

10. tancerze i tancerki, personal artystyczny teatrów rozmaitości i przedsiębiorstw cyrkowych, tudzież wszyscy funkcyonaryusze tych przedsiębiorstw scenicznych i orkiestralnych, które swój przemysł wykonywują, nie mając stałej siedziby przedsiębiorstwa;

11. funkcyonaryusze przedsiębiorstwa zagranicznego, które nie ma w krajach tutejszych żadnej filii (zakładu przemysłowego, zakładu kupieckiego, składu), jakoteż funkcyonaryusze, którzy w towarzystwie służbodawcy, nie posiadającego zwyczajnej siedziby w krajach tutejszych, tylko chwilowo tutaj się zatrzymują;

12. funkcyonaryusze takich przedsiębiorstw handlowych, które trudnią się wyłącznie wywozem wytworów przemysłowych, z wyjątkiem osób, zatrudnionych w służbie buchalteryjnej lub kasowej.

II.

Podział obowiązanych do ubezpieczenia.

§ 3.

Osoby, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, będą zaliczone stosownie do swych poborów rocznych do sześciu klas płacy, a mianowicie:

Do klasy I. ci, których pobory roczne wynoszą od 600 K do 900 K,

do klasy II. ci, których pobory roczne wynoszą więcej jak 900 K aż do 1200 K,

do klasy III. ci, których pobory roczne wynoszą więcej jak 1200 K aż do 1800 K,

do klasy IV. ci, których pobory roczne wynoszą więcej jak 1800 K aż do 2400 K,

do klasy V. ci, których pobory roczne wynoszą więcej jak 2400 K aż do 3000 K,

do klasy VI. ci, których pobory roczne wynoszą więcej jak 3000 K.

Przy oznaczaniu przynależności do jednej z powyższych klas wliczać należy do płacy także dodatki na pomieszkanie, dodatki aktywalne i funkcyjne, tudzież wszelkie rodzaje poborów *in natura*.

Przytem liczyć należy za pomieszkanie w naturze 20 od sta płacy w gotówce, za pomieszkanie z bezpłatnem opalaniem i oświetlaniem 25 od sta, a za takież pomieszkanie z wiktem 40 od sta płacy w gotówce. Wartość innych poborów w naturze obliczać należy według przeciętnych cen miejscowych.

Do stałych poborów należy doliczyć umówione pobory zmienne, jak tantyemy i inne pobory, zawisłe od powodzenia interesów lub pracy, a to, jeżeli zagwarantowano je w pewnej kwocie minimalnej, w tejże kwocie, pozatem w kwocie przeciętnej poborów, uzyskanych w tym samym stosunku służbowym w ostatnich trzech latach, najmniej jednakże w wysokości jednej piątej części stałych poborów.

Wynagrodzenia (remuneracye) należy doliczać do innych poborów, jeżeli co do nich się umówiono lub jeżeli się one zazwyczaj regularnie powtarzają.

Jeżeli więcej osób zatrudnia na podstawie porozumienia tego samego funkcyonaryusza, chociażby nawet za osobnem wynagrodzeniem, natenczas odpowiadają one do niepodzielnej ręki za ubezpieczenie tego funkcyonaryusza na podstawie całego pobieranego przezeń wynagrodzenia. Wyjąwszy ten wypadek, podlega funkcyonaryusz, który jest równocześnie zatrudniony u kilku służbodawców za odrębnem wynagrodzeniem, obowiązkowi ubezpieczenia tylko co do zajęcia głównego.

Jako zajęcie główne należy uważać służbę najwyżej płatną. Jeżeli co do kwestyi obowiązku ubezpieczenia wchodzi w rachubę więcej jednakowo płatnych zajęć służbowych, wówczas oznacza się zajęcie główne przedewszystkiem według ściślejszego związku przyczynowego jednej lub drugiej służby z poprzednią czynnością zarobkową lub tokiem wykształcenia funkcyonaryusza, następnie według dłuższego czasu trwania stosunku służbowego, wkońcu według innych stosownych znamion.

III.

Przedmiot obowiązku ubezpieczenia.

§ 4.

Przedmiotem ubezpieczenia jest prawo:

Dla ubezpieczonego:

1. do renty w razie niezdolności do zarobkowania (renta nieudolności §§ 6. do 10.), względnie do renty na starość (§ 11.).

Dla pozostałej rodziny:

2. do renty dla wdowy (renta wdowia §§ 12. do 14.),

3. do dodatków na wychowanie dla dzieci (§§ 15. do 17.),

4. do jednorazowej odprawy dla pozostałej wdowy, względnie dzieci lub matki, żyjącej w niedostatku (§§ 18. i 19.).

IV.

Okres wyczekiwania.

§ 5.

Do uzyskania prawa do świadczeń, w § 4., l. 1., 2. i 3., określonych, wymagane jest poza wszelkimi innymi warunkami, w tej mierze przepisanymi, także upłynięcie czasu wyczekiwania.

Wymóg ten odpada, jeżeli niezdolność do zarobku albo śmierć ubezpieczonego nastąpi wskutek nieszczęśliwego wypadku, którym ubezpieczony dotknięty został w wykonywaniu służby i który ze służbą pozostaje w związku.

V.

Wymiar ustawowych świadczeń, uzyskanie i utrata prawa do nich, tudzież terminy początku i końca poborów.

Renta nieudolności.

§ 6.

Prawo do renty nieudolności przysługuje ubezpieczonemu w razie niezdolności do zarobkowania (nieudolności) bez względu na wiek.

§ 7.

Niezdolnym do zarobkowania jest ten, kto wskutek jakiejś ułomności cielesnej lub umysłowej nie może dalej spełniać obowiązków zawodowych swojej ostatniej posady, uzasadniającej obowiązek ubezpieczenia.

Za niezdolnego do zarobkowania poczytać należy następnie ubezpieczonego, który osiągnął 65. rok życia, jeżeli nie pozostaje w żadnym stosunku służbowym, uzasadniającym obowiązek ubezpieczenia.

§ 7 *a*.

Do renty nieudolności nie ma jednak prawa ten:

a) którego zarobek z pewnego zatrudnienia, odpowiadającego jego siłom roboczym, przewyższa zarówno kwotę 600 K jak i dwie trzecie wysokości przeciętnej policzalnych poborów, które on pobierał w ciągu ostatnich 60. miesięcy wkładkowych lub ewentualnie krótszego czasu służby.

b) kto niezdolność do zarobkowania spowodował rozmyślnie lub przy popełnianiu zbrodni, stwierdzonej drogą karno-sądową. W tym przypadku może jednak podmiot ubezpieczający przyznać rentę nieudolności w całości lub w części członkom rodziny, którzy mają ustawowe prawo do żądania utrzymania od uprawnionego do poboru.

Jeżeli zarobek, uzyskiwany pracą, i renta nieudolności przewyższają razem wzięte kwotę przeciętną policzalnych poborów w ostatnich 60. miesiącach wkładkowych lub w krótszym ewentualnie czasie służby, zmniejsza się rentę nieudolności o tę nadwyżkę.

§ 8.

Jeżeli niezdolność do zarobkowania nastąpi po upływie okresu wyczekiwania 120. miesięcy wkładkowych lub wcześniej wskutek nieszczęśliwego wypadku (§ 5., ustęp 2.), renta nieudolności składa się z kwoty zasadniczej, a w pierwszym przypadku także z kwoty rosnącej.

Wysokość kwoty zasadniczej wynosi w:

I. klasie płacy	180 K	rocznie.
II. „ „	270 „	„
III. „ „	360 „	„
IV. „ „	540 „	„
V. „ „	720 „	„
VI. „ „	900 „	„

Roczną kwotę rosnącą stanowi ósma część premii, które zapadły w okresie wkładkowym, następującym po 120. miesiącu wkładkowym.

Jeżeli niezdolność do zarobkowania, niespowodowana nieszczęśliwym wypadkiem (§ 5., ustęp 2.), nastąpi po upływie conajmniej 60., jednak mniej, jak 120. miesięcy wkładkowych, wówczas wynosi renta nieudolności dwie trzecie kwot zasadniczych, wymienionych w ustępie drugim.

Kwotę zasadniczą i zredukowaną rentę oblicza się według klasy płacy (§ 3.), do której należy zaliczyć ubezpieczonego według przecięcia rocznego tych poborów policzalnych, które tenże pobierał w czasie ostatnich 24. miesięcy wkładkowych przed upływem okresu wyczekiwania 120. miesięcy wkładkowych, względnie przed wcześniejszym zaistnieniem prawa do renty nieudolności. Jeżeli wypadek nieszczęśliwy (§ 5., ustęp 2.) zdarzy się przed upływem 24. miesięcy wkładkowych, w takim razie należy wziąć za podstawę obliczenia prze-

ciętną wysokość policzalnych poborów rocznych w ubiegłych miesiącach wkładkowych.

Nie wolno jednak obliczyć kwoty zasadniczej niżej jak w wysokości jednej czwartej premii, zapadłych aż do upływu okresu wyczekiwania, względnie aż do zdarzenia się wypadku nieszczęśliwego (§ 5. ustęp 2.) a renty zredukowanej (ustęp 4.) niżej jak w wysokości jednej szóstej części premii, zapadłych aż do zaistnienia prawa do tej renty.

Pod jakimi warunkami czas służby, odbyty w zajęciu, uzasadniającem obowiązek ubezpieczenia, uwzględnia się przy obliczaniu rent, postanawia się w § 73., ustęp 7.

Miesięczny wymiar renty zaokrągla się do 10 h w ten sposób, iż nie uwzględnia się kwot, nie przekraczających 5 h, a kwoty wyższe liczy się za 10 h.

§ 9.

Pobór renty nieudolności rozpoczyna się z pierwszym dniem miesiąca kalendarzowego, następującego po zaistnieniu prawa do renty. Gdy w postępowaniu dla stwierdzenia nieudolności (§ 74., ustęp 2.) chwila utraty zdolności do zarobkowania nie zostanie oznaczona, natenczas za dzień utraty uważa się dzień jej zgłoszenia.

Jeżeli ubezpieczony na podstawie swego obowiązku ubezpieczenia w kasie chorych, urządzonej według ustawy o ubezpieczeniu na wypadek choroby lub w zarejestrowanej kasie zapomogowej albo w kasie brackiej ma prawo do poboru zasiłku w chorobie, lub jako uwolniony przez władzę polityczną od obowiązku ubezpieczenia po myśli § 4. ustawy z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33, ma prawo wobec służbodawcy do dalszego poboru płacy, w takim razie rozpoczyna się pobór renty nieudolności w 20 tygodni po rozpoczęciu się prawa do zasiłku dla chorych.

§ 10.

Pobór renty nieudolności ustaje:

1. ze śmiercią uprawnionego do poboru;

2. z odzyskaniem zdolności do zarobkowania;

3. jeżeli zachodzą warunki, przewidziane w § 7. *a*, lit. *a*.

Renta na starość.

§ 11.

Renta nieudolności należy się bez wykazania niezdolności do zarobkowania jako renta na starość:

1. osobom ubezpieczonym płci męskiej po upływie 480. miesięcy wkładkowych;

2. osobom ubezpieczonym płci żeńskiej po upływie 420. miesięcy wkładkowych, jednakże nie przed osiągnięciem 55. roku życia;

3. osobom ubezpieczonym płci męskiej, które rok 70., a osobom ubezpieczonym płci żeńskiej, które 65. rok życia ukończyły i mają za sobą conajmniej 60 miesięcy wkładkowych.

Postanowienia § 7. *a*, § 9., ustęp 2., i § 10., punkt 2. i 3. nie mają zastosowania do rent na starość.

Na zaistnienie prawa do renty na starość nie ma żadnego wpływu okoliczność, czy ubezpieczony pozostaje jeszcze nadal na swej posadzie. W takim razie nie należy premii dalej opłacać (§ 24. punkt 2.).

Pobór renty na starość rozpoczyna się z pierwszym dniem miesiąca kalendarzowego, następującego po zaistnieniu prawa do niej a gaśnie z śmiercią osoby uprawnionej do poboru.

Można jednak odroczyć pobór renty na starość z tym skutkiem, iż renta ta w międzyczasie podwyższy się o tę kwotę, która odpowiada wzrostowi rezerwy premiowej.

Renta wdowia.

§ 12.

Prawo do renty wdowiej przysługuje wdowie ubezpieczonego, który w chwili swej śmierci pobierał rentę nieudolności lub rentę na starość, albo któremu przysługiwała ekspektatywa do takiej renty. Renta wdowia wynosi połowę renty względnie ekspektatywy ubezpieczonego.

§ 13.

Prawo do renty wdowiej nie przysługuje jednak w następujących przypadkach:

1. jeżeli od dnia zawarcia związku małżeńskiego osoby ubezpieczonej nie upłynęło jeszcze sześć miesięcy, chyba, że śmierć ubezpieczonego spowodowana została przez nieszczęśliwy wypadek, który zdarzył się po zawarciu małżeństwa;

2. jeżeli ubezpieczony zawarł związek małżeński po ukończeniu 50. roku życia;

3. jeżeli ubezpieczony w chwili zawarcia związku małżeńskiego pobierał przewidzianą tutaj rentę nieudolności lub rentę na starość;

4. jeżeli w chwili śmierci małżonka było małżeństwo z winy wdowy sądownie rozdzielone lub sądownie rozwiedzione;

5. jeżeli wyrokiem karno-sądowym udowodniono, że wdowa przez rozmyślne działanie stała się winną lub współwinną śmierci małżonka.

Dodatki na wychowanie.

§ 15.

Prawo do dodatku na wychowanie ma każde dziecko poniżej 18. lat w razie śmierci

ubezpieczonego ojca lub ubezpieczonej matki, jeżeli zmarły ojciec lub matka pobierali w tym czasie rentę nieudolności albo rentę na starość lub przysługiwała im ekspektatywa do takiej renty. Dzieci nieślubne, nielegitymowane i dzieci, pochodzące z małżeństwa, zawartego przez osobę ubezpieczoną w czasie, gdy ona pobierała już rentę nieudolności lub rentę na starość (§ 13., l. 3.), nie mają jednak prawa do dodatków na wychowanie, opierającego się na ubezpieczeniu ich ojca.

§ 16.

Dodatek na wychowanie wynosi dla każdego dziecka, osieroconego tylko przez ojca lub tylko przez matkę, jedną trzecią, dla każdego dziecka, osieroconego przez oboje rodziców, dwie trzecie renty nieudolności, do której przysługiwała ekspektatywa zmarłemu ojcu lub zmarłej matce względnie do której zmarły rodzic miał prawo, a to bez ewentualnej kwoty rosnącej.

Dla każdego dziecka, osieroconego przez ojca i matkę, z których oboje byli ubezpieczeni, należy obliczyć dodatek na wychowanie w wysokości pełnej ekspektatywy lub pełnego prawa do renty nieudolności bez ewentualnej kwoty rosnącej po ojcu albo po matce, a to stosownie do tego kto z nich był wyżej ubezpieczony.

Suma dodatków na wychowanie dla dzieci, osieroconych tylko przez ojca albo tylko przez matkę, nie może przekraczać, o ile i dopóki ojciec jeszcze żyje, 50 od sta, a o ile i dopóki matka pobiera rentę wdowią, 75 od sta, zaś dla dzieci, osieroconych przez ojca i przez matkę, 200 od sta rzeczonego wymiaru pensyi, z tem zastrzeżeniem, że w każdym razie ekspektatywa na rentę względnie renta sama, którą ubezpieczony ojciec lub ubezpieczona matka w chwili śmierci uzyskał lub pobierał, względnie uzyskała lub pobierała, stanowić ma maksymalny wymiar wszystkich dodatków na wychowanie.

Poszczególne dodatki na wychowanie należy każdorazowo rozdzielić stosunkowo w granicach wymiaru maksymalnego.

Jednorazowa odprawa.

§ 18.

Prawo do jednorazowej odprawy ma wdowa a gdyby wdowa nie pozostała, prawo takie mają po równej części dzieci osoby ubezpieczonej w takim razie, jeżeli osoba ta zmarła przed upływem 60. miesięcy wkładkowych a nie zdarzył się nieszczęśliwy wypadek według § 5., ustęp 2., i ziszczają się nadto warunki, wymagane dla poboru renty wdowiej lub dodatku na wychowanie (§§ 13., 15. i 17.).

Jeżeli nie pozostała ani wdowa ani też dzieci, uprawnione do poboru, ma pozostała matka, żyjąca w niedostatku, do której utrzymania przyczyniała się osoba ubezpieczona, prawo do jednorazowej odprawy.

§ 19.

Tytułem jednorazowej odprawy należy się wdowie względnie dzieciom podwójna, zaś matce, żyjącej w niedostatku, pojedyncza kwota zasadnicza renty nieudolności, przypadającej po upływie 120. miesięcy wkładkowych w tej klasie płacy, w której ubezpieczony pozostawał w chwili swej śmierci.

§ 19 *a*.

Przekazanie (cesya), zastawienie i zajęcie ekspektatyw oraz praw ubezpieczonych i członków ich rodzin są tylko o tyle dopuszczalne i prawnie skuteczne, o ile mają miejsce:

1. celem zaspokojenia roszczeń tych osób, które wobec osób uprawnionych do poboru w myśl postanowień poprzedzających mają ustawowe roszczenie o świadczenie utrzymania;

2. celem pokrycia zaliczek, które udzielił osobom uprawnionym do poboru na ich prośbę służbodawca lub podmiot ubezpieczający na rachunek roszczeń z tytułu ubezpieczenia po ich zaistnieniu, jednakowoż przed ich wyasygnowaniem.

VI.

Wypłata, spoczywanie i przedawnienie poborów; następstwa nienależnego poboru.

§ 20.

Wszystkie renty i dodatki na wychowanie wypłacone będą w miesięcznych ratach z góry. Gdy prawo do poboru ustaje w ciągu miesiąca, otrzymane pobory nie będą zwracane napowrót.

Osoby uprawnione do poboru winny przekładać na żądanie przed każdą wypłatą poświadczenie życia, względnie wdowieństwa.

Odprawy będą wypłacane zaraz po złożeniu dowodu uprawnienia do ich poboru.

§ 21.

Prawo poboru rent nieudolności względnie rent wdowich i dodatków na wychowanie spoczywa, jak długo osoba uprawniona do poboru pobiera rentę na podstawie przepisów o przymusowem ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków, i to do wysokości tej renty.

Prawo poboru wszelkiego rodzaju rent tudzież dodatków na wychowanie spoczywa:

1. dopóki osoba uprawniona do poboru odbywa karę na wolności, trwającą dłużej jak jeden

miesiąc, przyczem jednakże przekazać należy renty na starość, renty nieudolności i renty wdowie członkom rodziny, którzy mają ustawowe roszczenia o utrzymanie wobec osoby uprawnionej do poboru;

2. dopóki osoba uprawniona do poboru bez zezwolenia podmiotu ubezpieczającego mieszka stale zagranicą. W takim przypadku można jej dać odprawę w wysokości połowy wartości kapitałowej jej roszczeń.

§ 23.

Gdyby pewna osoba bezprawnie weszła w używanie jednego ze świadczeń, przewidzianych w tej ustawie, należy jej je odjąć; kwoty pobrane mimo to, iż się nie należały, musi zwrócić z 4procentowemi odsetkami, niezawiśle od ścigania karnosądowego. Gdy chodzi o dodatki na wychowanie, które ktoś pobrał, chociaż mu się nie należały, odpada obowiązek płacenia procentów.

VI *a*.

Postępowanie lecznicze.

§ 23 *a*.

Powszechny Zakład pensyjny dla funkcyonaryuszy tudzież zakłady zastępcze mają prawo zarządzić postępowanie lecznicze, aby osobie, pobierającej rentę nieudolności, przywrócić zdolność do zarobkowania.

W tym celu może podmiot ubezpieczający umieścić ubezpieczonego na własne koszta w jednym z zakładów leczniczych (szpitalu, zdrojowisku) lub w innem miejscu, nadającem się do przeprowadzenia kuracyi, i to bez zgody ubezpieczonego w tych przypadkach, w których według § 8. ustawy z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33, można zarządzić umieszczenie w szpitalu.

Przez czas trwania postępowania leczniczego można wstrzymać pobór renty nieudolności w całości lub częściowo. Jeżeli jednak osoba ubezpieczona, co do której zarządzono postępowanie lecznicze, ma członków rodziny, do których utrzymania dotychczas w przeważnej części się przyczyniała, należy tym krewnym przyznać zasiłek conajmniej w wysokości połowy renty, należącej się ubezpieczonemu.

Jeżeli osoba pobierająca rentę usuwa się od postępowania leczniczego, które nie zależy od jej zgody, można wstrzymać czasowo pobieraną przez nią rentę nieudolności w całości lub w części.

Spory, zostające w związku z zastosowaniem postępowania leczniczego, a wynikłe między podmiotem ubezpieczającym a osobą pobierającą rentę rozstrzyga właściwy sąd polubowny względnie sąd zwyczajny (§ 76., § 65. l. 3.).

VII.

Wygaśnięcie obowiązku ubezpieczenia, zwrot premii, ponowne nastanie obowiązku ubezpieczenia.

§ 24.

Obowiązek ubezpieczenia gaśnie:

1. skoro zabraknie jakiegokolwiek z warunków jego istnienia;

2. z zaistnieniem prawa do renty nieudolności, względnie renty na starość.

Roszczenia z tytułu ubezpieczenia pozostają jednak zastrzeżone przez 18 miesięcy po zgaśnieniu obowiązku ubezpieczenia w wysokości ekspektatyw, w tym czasie już uzyskanych względnie według § 26. ukróconych.

§ 25.

Osoby, których obowiązek ubezpieczenia lub dobrowolne ubezpieczenie (§§ 28. do 30.) zgasły z jakichkolwiekbądź powodów, pominąwszy powód, wymieniony w § 24., punkt 2., jak tudzież i te, które z powodu nieistnienia obowiązku ubezpieczenia wyłączono od ubezpieczenia, mają w razie, jeżeli następnie conajmniej przez sześć miesięcy pozostały bez zajęcia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia, prawo do zwrotu tej części rzeczywiście za nie zapłaconych premii bez odsetek, która przypada na nie według klucza, ustanowionego w § 33., i to w najwyższej kwocie rezerwy premiowej, chociażby nawet służbodawca nie zrobił użytku z przysługującego mu prawa potrącania (§ 36.).

Jeżeli jednak ubezpieczonemu stosownie do § 31. ustawy z dnia 16. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 1 ex 1907, lub niniejszego rozporządzenia policzono czas służby na podstawie własnych jego wpłat lub jeżeli ubezpieczony kontynuował przez pewien czas ubezpieczenie dobrowolnie (§ 28.), w takim razie należy mu zwrócić 75 procent rezerwy premiowej, uzyskanej przez tego rodzaju ubezpieczenia, conajmniej jednak kwotę, która równa się całej rezerwie premiowej, po odliczeniu jednej premii rocznej tej klasy płacy, do jakiej ubezpieczony w ostatnim czasie należał. Prawo żądania zwrotu należy jednak także w tych przypadkach obliczać według ustępu poprzedniego, jeżeli to jest dla ubezpieczonego korzystniejszem.

Dla osoby płci żeńskiej, która w ciągu dwóch lat po wystąpieniu z stosunku ubezpieczenia zawrze związek małżeński lub do dwóch lat po zawarciu małżeństwa wystąpi z stosunku ubezpieczenia, należy uzupełnić zwrot do 80 procent premii rzeczywiście za nią wpłaconych.

Takie roszczenia, do których mają zastosowanie postanowienia § 19. *a*, mogą podnosić

tylko osoby ubezpieczone. Gasną one, jeżeli nie zostaną u właściwego podmiotu ubezpieczającego podniesione w ciągu trzech lat po spełnieniu się warunków, jakoteż w tym przypadku, jeżeli osoba uprawniona przed podniesieniem tych roszczeń wstąpiła napowrót do zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia. Podniesione już roszczenia tego rodzaju przechodzą na dziedziców osób uprawnionych.

§ 26.

Zwrot częściowy wpłaconych premii uważany będzie za całkowitą odprawę, jeżeli dorównywa rezerwie premiowej lub ją przewyższa. W przeciwnym razie pociąga za sobą uszczuplenie ekspektatyw, względnie policzalnego czasu wkładkowego w takim stosunku, jaki zachodzi między kwotą, którą zwrócono, a zebraną rezerwą premiową.

§ 27.

W razie ponownego wstąpienia w stosunek ubezpieczenie oblicza się nowe ekspektatywy w połączeniu z poprzednio uzyskanemi ekspektatywami bądź nieuszczuplonemi, bądź uszczuplonemi według § 26. wówczas, jeżeli przerwanie ubezpieczenia spowodowane zostało zaistnieniem prawa do renty nieudolności lub też trwało najwyżej dwanaście lat od chwili zapadłości ostatniej premii.

W razie przeciwnym należy w przypadku ponownego wstąpienia w stosunek ubezpieczenia policzyć tylko odbyty okres wyczekiwania najwyżej w wymiarze pięciu lat.

§ 27 *a*.

Ekspektatywy, uzyskane na podstawie odbycia conajmniej 120. miesięcy wkładkowych, mogą być zabezpieczone w tej wysokości, jaką miały w czasie zgaśnięcia obowiązku ubezpieczenia, za opłatą należytości za uznanie w kwocie 4 K rocznie, płatnej w dwóch ratach półrocznych z góry, a to z tym skutkiem, iż roszczenia z tytułu ubezpieczenia będą utrzymane w mocy ponad oznaczony w końcowym ustępie § 24., 18miesięczny okres czasu na czas nieograniczony.

To zabezpieczenie ekspektatyw gaśnie bez prawa do żądania zwrotu już uiszczonych należytości za uznanie, jeżeli ubezpieczony zwleka z zapłatą pewnej raty dłużej aniżeli przez sześć miesięcy po jej zapadłości. Pierwszą ratę należytości za uznanie, która zapada w pierwszym dniu 19. miesiąca po zgaśnięciu obowiązku ubezpieczenia, musi się jednak uiścić w ciągu 14 dni po jej zapadłości, gdyż inaczej prawo zabezpieczenia ekspektatyw gaśnie.

Powołani do czynnej służby wojskowej są uwolnieni, jeżeli o to proszą, przez czas trwania powołania od opłacania należytości za uznanie.

VIII.

Ubezpieczenie dobrowolne.

§ 28.

Osoby, których obowiązek ubezpieczenia wygasł z jakichkolwiek powodów, wyjąwszy powód, przytoczony w § 24., punkt 2., jakoteż ci, którzy z powodu nieistnienia obowiązku ubezpieczenia zostali wyłączeni od ubezpieczenia, mają prawo kontynuować ubezpieczenie dobrowolnie, jeżeli nie podnieśli ewentualnych roszczeń według § 25.

Funkcyonaryusze, wspomniani w § 1. *a*, ustęp 1., mogą być dopuszczeni do ubezpieczenia dobrowolnego w Powszechnym Zakładzie pensyjnym dla funkcyonaryuszy według postanowień powyższych i stosownie do wymiaru swych poborów nawet wtedy, gdy nie zachodzi przypadek, wspomniany w ustępie pierwszym, pod warunkiem, że także funkcyonaryusze przedsiębiorstwa tutejszo-krajowego są ubezpieczeni w Zakładzie pensyjnym.

W końcu należy osobom, które zawodowo udzielają naukę prywatną lub są czynne w prywatnych zakładach naukowych, jeżeli nie przekroczyły jeszcze 45. roku życia i pobierają z więcej stosunków służbowych płace, z których wprawdzie żadna poszczególna, których jednak suma dosięga kwoty 600 K lub ją przewyższa, zezwolić na podstawie zeznanych przez nie ogólnych sum poborów, na ubezpieczenie się w Powszechnym Zakładzie pensyjnym dla funkcyonaryuszy w osobnym oddziale, wspomnianym w artykule IV., według taryf, obowiązujących dla tego oddziału.

§ 29.

Osoba, ubezpieczona dobrowolnie, winna uiszczać w sposób przepisany całą premię, oznaczoną w § 33.

Przez uiszczanie całej premii pozostaje nadal w mocy istniejące ubezpieczenie i nie potrzeba w tym względzie wyraźnego oświadczenia się stron. Zaniechanie opłaty wkładek przez sześć miesięcy uchodzi za zrzeczenie się prawa do kontynuowania ubezpieczenia.

§ 30.

Dobrowolne ubezpieczenie wygasa, jeżeli ubezpieczony:

1. zgłosi swe wystąpienie;

2. zalega z opłatą premii przez sześć miesięcy;

3. nie będąc czynnym w jednej z gałęzi służbowych, oznaczonych w § 1. *a*, ustęp 1., przenosi się na stały pobyt zagranicę.

Od postanowienia, przytoczonego w punkcie ostatnim, może Minister spraw wewnętrznych w drodze rozporządzenia zezwolić na wyjątki w odniesieniu do poszczególnych państw.

§ 31.

Na przyszłość przysługiwać będzie ubezpieczonym prawo do podwyższenia swych ekspektatyw ponad wymiar prawidłowy w drodze policzenia lat służby jedynie tylko w razie przeniesienia ubezpieczenia prowizyjnego w jednej z górniczych kas brackich do ubezpieczenia pensyjnego (§ 92 *b*) jakoteż w związku z przekazaniem rezerwy premiowej dla osób, przenoszących się (§ 2., punkt 6) z służby publicznej do zajęć, uzasadniających obowiązek ubezpieczenia. W tych obydwóch przypadkach policzenie lat służby nie jest ograniczone ani w odniesieniu do chwili dokonania tego policzenia ani też odnośnie do wpływu na skrócenie czasu wyczekiwania (§ 31., ustęp 2. i 3. ustawy z dnia 16. grudnia 1906. Dz. u. p. Nr. 1 ex 1907).

Prawa, uzyskane dotychczas przez policzenie lat służby, pozostają zastrzeżone.

IX.

Zabezpieczenie ekspektatyw.

§ 33.

Stałe premie, które mają być uiszczane za każdy miesiąc płacy (miesiąc wkładkowy), wynoszą:

w I.	klasie płacy	6 K,
„ II.	„ „	9 „
„ III.	„ „	12 „
„ IV.	„ „	18 „
„ V.	„ „	24 „
„ VI.	„ „	30 „

Z tych premii przypadają w pierwszych czterech klasach płacy dwie trzecie na służbodawcę, a jedna trzecia na ubezpieczonego, a w klasach wyższych połowa na jednego a połowa na drugiego.

Gdy pobory roczne ubezpieczonego, które będą wzięte w rachubę przy oznaczeniu wymiaru premii (§ 3.), przewyższają 7200 K, musi ubezpieczony opłacać premie całkowicie z własnych zasobów.

Z zaistnieniem prawa do renty nieudolności lub renty na starość ustaje obowiązek płacenia premii.

§ 34.

Premie mają być uiszczane w pierwszym dniu każdego miesiąca kalendarzowego z góry.

Gdy ubezpieczenie rozpoczyna się lub kończy w ciągu miesiąca, należy zapłacić w każdym razie całkowitą premię miesięczną.

Jeżeli ubezpieczony miał w ciągu jednego miesiąca wkładkowego po kolei więcej służbodawców, odpowiadają oni za premię do niepodzielnej ręki w wysokości klasy płacy, wchodzącej u każdego z nich w rachubę. Płacący ma wobec innych służbodawców prawo regresu do odpowiedniego odszkodowania.

§ 35.

Prawo do stwierdzenia istnienia roszczeń z tytułu premii przedawnia się w ciągu trzech lat od dnia zapadłości premii.

Przedawnienie prawa tego stwierdzenia przerywa każde zarządzenie, wydane celem stwierdzenia, z tą chwilą, w której obowiązany do uiszczania wkładek o zarządzeniu takiem się dowiedział.

Prawo żądania uiszczenia stwierdzonych długów z tytułu premii przedawnia się w ciągu trzech lat po zawiadomieniu obowiązanego do uiszczania wkładek o wyniku stwierdzenia.

Przedawnienie prawa żądania zapłaty przerywa się przez doręczenie wezwania płatniczego, wystosowanego do obowiązanego do zapłaty, przez wdrożenie egzekucyi, przez dozwolenie terminu zapłaty tudzież stosownie do przepisów, zawartych w ordynacyi konkursowej.

Przedawnienie, które rozpoczęło się przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia lecz jeszcze się nie ukończyło, należy osądzić według postanowień powyższych.

Obowiązek płacenia premii jest niezależny od poprzedniego wydania odnośnych rezolucyi lub orzeczeń ani od zaistnienia prawomocności.

§ 36.

Obowiązek oddawania premii (§ 33.) należy do służbodawcy.

Jeżeli służbodawca dokonał tego obowiązku, wówczas ma prawo potrącić ubezpieczonemu z poborów tę kwotę częściową, jaka na niego przypada.

To prawo potrącania musi być wykonane w ciągu trzech miesięcy po pierwszej zapłacie płacy, następującej po zapadłości premii, gdyż w przeciwnym razie wygasa.

Premie, uiszczone przez pomyłkę, winien podmiot ubezpieczający zwrócić z 4-procentowemi odsetkami. Służbobierca ma w tym przypadku prawo do zwrotu wkładek rzeczywiście przez niego uiszczonych i może żądać, aby podmiot ubezpieczający wypłacił mu je bezpośrednio wraz z 4-procentowemi odsetkami.

§ 38.

Zalegające premie należy oprocentować po 4 od sta; można je z wyjątkiem premii, wzmiankowanych w § 29., ściągać drogą egzekucyi politycznej lub sądowej, a w postępowaniu egzekucyjnem i konkursowem przysługuje im prawo pierwszeństwa zaległości podatkowych.

Niemożność ściągnięcia zaległości nie pociąga za sobą z ograniczeniem omówionem w § 73., ustęp 7., utraty prawa do świadczeń z tytułu ubezpieczenia.

X.

Organizacya przedsiębiorstwa.

A. Powszechny Zakład pensyjny dla funkcyonaryuszy (Zakład pensyjny).

§ 40.

Powszechny zakład pensyjny dla funkcyonaryuszy może we własnem imieniu nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać przed sądy i być pozywanym.

Siedziba jego znajduje się w Wiedniu.

Jego sądem zwyczajnym jest rzeczowo właściwy sąd wiedeński.

§ 41.

Członkami zakładu pensyjnego są ci służbobiercy, dla których wspomniany zakład jest właściwy i ich każdocześni służbodawcy.

§ 46.

Wydział kierujący wybiera ze swego grona dwóch zastępców prezydenta. Jeden z nich ma należyć do grupy służbodawców, drugi do grupy służbobierców. Wybór odbywa się w oddzielnych głosowaniach przez członków wydziału kierującego, należących do każdej z grup.

Członków wydziału kierującego wybiera walne zgromadzenie z pośród własnowolnych członków Zakładu pensyjnego. Członkowie tego wydziału muszą być obywatelami austryackimi. Najmniej dwie piąte członków, wybranych z poszczególnych grup, musi mieć swe zamieszkanie w Austryi Dolnej.

Od wybieralności do wydziału kierującego wyłączone są te osoby, którym odebrano prawo wyboru i wybieralności według § 8. ustawy z dnia 26. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 17.

Okres urzędowania wybranych członków wydziału kierującego nie może wynosić więcej jak pięć lat.

Ustępujący wydział kierujący pozostaje w urzędowaniu aż do objęcia czynności przez nowy wydział.

§ 54.

Przynależność do jednego z biur krajowych Zakładu pensyjnego zależy od miejsca zatrudnienia ubezpieczonego.

W razach wątpliwych za miejsce zatrudnienia poczytywana będzie siedziba przedsiębiorstwa, względnie odnośnej filii.

Służbodawcy, którzy posiadają przedsiębiorstwa na obszarach kilku biur krajowych, należą do wszystkich tych biur.

§ 59.

Wydział wybiera ze swego grona dwóch zastępców naczelnika. Jeden z nich winien należyć do grupy służbodawców, drugi do grupy służbobierców. Wybór odbywa się w oddzielnych głosowaniach przez członków wydziału, należących do każdej z grup.

Członków wydziału wybiera główne zgromadzenie z pośród tych członków Zakładu pensyjnego, którzy należą do biura krajowego (§ 54.).

Członkowie wydziału muszą być obywatelami austryackimi.

Od wybieralności do wydziału wyłączone są te osoby, którym odebrano prawo wyboru i wybieralności według § 8. ustawy z dnia 26. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 17.

Najmniej dwie piąte członków, wybranych z poszczególnych grup, musi mieć zamieszkanie w siedzibie biura krajowego albo w bezpośrednio najbliższej okolicy.

Postanowienia § 46., ustęp 4. i 5., i § 48. będą stosowane w analogiczny sposób.

§ 60.

Dla wydawania uchwał co do wszelkich roszczeń osób ubezpieczonych i członków ich rodzin wobec Zakładu pensyjnego, opartych na niniejszem rozporządzeniu lub na u. o ub. p., tem rozporządzeniem zmienionej, ustanowiona będzie z łona wydziału komisya rentowa. Komisya ta składać się będzie z naczelnika wydziału względnie z jednego z jego zastępców, jako przewodniczącego, i z dwóch członków, z których jeden będzie wybrany z jednej a drugi z drugiej grupy wydziału (z grupy służbodawców i z grupy służbobierców). Przy głosowaniach komisyi rentowej głosuje także przewodniczący. Gdy nie dojdzie do skutku jednogłośna uchwała komisyi na przyznanie lub odrzucenie pewnego roszczenia lub co do jego wymiaru albo też co do odebrania renty, natenczas prawo decyzyi przysługuje wydziałowi kierującemu Zakładu pensyjnego.

§ 61.

Urzędników płatnych należy związać przysięgą pełnienia obowiązków; oni podlegają władzy dyscyplinarnej naczelnika.

Urzędników stałych mianuje i oddala zarząd kierujący Zakładu pensyjnego po wysłuchaniu wydziału biura krajowego.

§ 62.

Zgromadzenie główne, które w ciągu jednego okresu wyborczego ma być zwołane przynajmniej jeden raz, składać się ma z delegatów. Tak delegaci, jak i zastępcy delegatów, muszą być członkami Zakładu pensyjnego.

Wybór ich odbywa się pisemnie oddzielnie według grup (służbodawców i służbobierców) z pośród członków własnowolnych.

Ilość delegatów i zastępców zależy od ilości należących do biura członków w ten sposób, że na każdych tysiąc członków przypada dwóch delegatów, względnie dwóch zastępców. Części ułamkowe poniżej tysiąca nie będą uwzględniane.

Jednakże ilość delegatów, którzy mają być wybrani, może wynosić najmniej trzydzieści, a najwięcej sto.

Uprawnionymi do wyboru są wszyscy ubezpieczeni, należący do odnośnego biura krajowego w pewnym oznaczonym dniu (dniu podstawowym), który nie może poprzedzać dnia rozpisania wyborów mniej jak na miesiąc a nie więcej jak na dwa miesiące, jakoteż ich służbodawcy. Ubezpieczeni i służbodawcy tworzą odrębne grupy wyborców, z których każda wybiera połowę ilości delegatów i zastępców, oznaczonej przy rozpisaniu wyborów.

Jeżeli jedna z grup wyborców liczy więcej aniżeli 10.000 uprawnionych do wyboru, muszą być dla niej utworzone koła wyborcze według pewnych terytoryów lub zawodów. Utworzenie więcej kół wyborczych dopuszczalne jest także wówczas, gdy nie zachodzi powyższy warunek. Ilość delegatów i zastępców, jaką ma wybrać jedna z grup wyborczych, rozdziela się na więcej kół wyborczych w stosunku do ilości uprawnionych do wyboru, należących do każdego koła wyborczego.

Okres czasu urzędowania delegatów nie może przekraczać pięciu lat.

§ 62 *a*.

Wybór delegatów rozpisuje naczelnik biura krajowego przed upływem okresu urzędowania, oznaczając dzień wyboru. Równocześnie wykłada się do przeglądu spisy członków (kataster wyborców) według stanu w dniu podstawowym, oddzielnie dla służbodawców i ubezpieczonych, tudzież ustanawia się komisyę wyborczą.

Reklamacye przeciw katastrom wyborców należy wnosić do komisyi wyborczej najpóźniej w ciągu 14. dni po rozpisaniu wyboru; one muszą, jeżeli żąda się wpisania uprawnionych do wyboru, zawierać datę i liczbę rezolucyi Zakładu pensyjnego, dotyczącej zaliczenia odnośnego członka.

Komisya wyborcza składa się z naczelnika biura krajowego lub wyznaczonego przez niego zastępcy jako przewodniczącego i z pewnej liczby członków wydziału, których należy powołać po połowie z grup służbodawców i ubezpieczonych.

Komisya wyborcza rozstrzyga wniesione reklamacye stanowczo.

Między ostatnim dniem terminu reklamacyjnego a dniem wyboru musi upłynąć conajmniej ośm dni.

Z czynności wyborczej należy spisać protokół. Naczelnik biura krajowego winien bezzwłocznie podać do wiadomości wynik wyborów.

Naczelnik biura krajowego ma wydać legitymacye wybranym delegatom i zastępcom.

Zarzuty przeciw wyborowi należy wnieść w ciągu 14. dni po dniu wyboru do politycznej władzy krajowej w siedzibie odnośnego biura krajowego. Rozstrzygnienie tej władzy jest stanowcze.

Bliższe postanowienia co do zarządzenia i przeprowadzenia wyboru delegatów zawierają porządki czynności poszczególnych biur krajowych.

XI.

Zadośćuczynienie obowiązkowi ubezpieczenia w inny sposób.

§ 64.

Obowiązkowi ubezpieczenia (§ 1) można uczynić zadość także przez ubezpieczenie się w jednym z zakładów zastępczych (§ 65.) lub przez zawarcie umów zastępczych (§ 66.) (instytucye zastępcze).

Wybór podmiotu ubezpieczającego przysługuje służbodawcy. Jednak wszyscy funkcyonaryusze, obowiązani do ubezpieczenia a zatrudnieni w tem samem przedsiębiorstwie lub u tego samego służbodawcy, muszą być z reguły ubezpieczeni u jednego i tego samego podmiotu ubezpieczającego, o ile to jest możliwem ze względu na zakres działania odnośnego podmiotu ubezpieczającego.

Minister spraw wewnętrznych może w przypadkach zasługujących na uwzględnienie po wysłuchaniu interesowanych podmiotów ubezpieczających zezwolić na wyjątki od tej reguły. Na takie wyjątki należy w każdym razie zezwolić, jeżeli mają być wprowadzone w tym celu, aby poszczególnym funkcyonaryuszom umożliwić dalsze kontynuowanie połączonego z ich dawniejszem zajęciem ubezpieczenia w Zakładzie pensyjnym lub w jednej z instytucyi zastępczych, a podmiot ubezpieczający na to się zgadza.

Przyjęcie oświadczenia przystąpienia pewnego służbodawcy do jednego z zakładów zastępczych względnie do jednego z zakładów ubezpieczenia, trudniących się ubezpieczeniem na mocy umów zastępczych, ma ten skutek, iż zakład ten w granicach uznania jego za instytucyę zastępczą staje się właściwym pod względem ubezpieczenia dla wszystkich obowiązanych do ubezpieczenia funkcyonaryuszy tegoż służbodawcy względnie tego przedsiębiorstwa lub tego oddziału przedsiębiorstwa służbodawcy, co do którego zgłoszono przystąpienie, i że ponosi za osoby do niego przynależne odpowiedzialność, wypływającą z ubezpieczenia przymusowego.

W razie zmiany nazwy lub posiadacza przedsiębiorstwa (zmiany tytułu firmy, przekształcenia się osoby prawnej, przejścia własności w drodze sprzedaży, darowizny, spadku) pozostaje dotychczasowa przynależność funkcyonaryuszy pod względem ubezpieczenia tak długo w mocy, dopóki służbodawca wyraźnie nie dokona zmiany.

Służbodawcy, którzy zobowiązali się wobec władzy nadzorczej do ubezpieczania wszystkich swych funkcyonaryuszy, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, za pomocą umów zastępczych, ponoszą odnośnie do ubezpieczenia tych funkcyonaryuszy taką samą odpowiedzialność jak zakłady zastępcze odnośnie do osób do nich przynależnych.

Wszyscy obowiązani do ubezpieczenia, dla których jedna z instytucyi zastępczych nie stała się przynależną w oznaczony powyżej sposób, są pod względem ubezpieczenia przynależnymi do Zakładu pensyjnego.

Statutowe postanowienia zakładów zastępczych, któreby zostawały w sprzeczności z powyższem uregulowaniem przynależności pod względem ubezpieczenia lub z innymi wiążącymi przepisami niniejszego rozporządzenia, tracą moc obowiązującą i zastępuje się je aż do odpowiedniej zmiany statutów odnośnemi postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

§ 64 *a*.

Odnośnie do wszystkich funkcyonaryuszy, dla których jeden z zakładów zastępczych jest właściwy pod względem ubezpieczenia w myśl § 64., przysługuje odnośnemu zakładowi zastępczemu uprawnienie do wydawania prawomocnych rezolucyi w równej mierze jak Zakładowi pensyjnemu odnośnie do osób do niego przynależnych, wyjąwszy prawo wydawania rezolucyi, któremi zaprzecza się istnienie obowiązku ubezpieczenia w jakimkolwiekbądź okresie czasu.

W sprawie istnienia obowiązku ubezpieczenia w przypadkach ubezpieczenia za pomocą umów zastępczych jakoteż w razie, jeżeli według zdania zakładu zastępczego jako podmiotu ubezpieczającego obowiązek ubezpieczenia nie istnieje, następnie co do kwestyi, który podmiot ubezpieczający w danej chwili jest dla pewnego funkcyonaryusza właściwy, rozstrzyga bezpośrednio polityczna władza krajowa miejsca zatrudnienia funkcyonaryusza w zwyczajnym toku instancyi (§ 75.), przyczem wydanie rezolucyi w powyższych kwestyach przez podmiot ubezpieczający nie jest wymagane.

§ 65.

Za zakłady zastępcze mogą w przyszłości być uznane zakłady emerytalne, kasy emerytalne i prowizyjne i tym podobne, o ile one są założone i urządzone według przepisów, obowiązujących dla stowarzyszeń ubezpieczeniowych, nadto zarejestrowane kasy zapomogowe, które istniały już w dniu 1. stycznia 1909, a to pod następującymi warunkami:

1. Według zasad asekuracyjno-technicznych obliczona wartość praw, zapewnionych członkom, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, tudzież pozostałym po nich rodzinom, musi przewyższać conajmniej o jedną piątą wartość ekspektatyw, przewidzianych w §§ 5. do 19. i 25. do 27. Przytem z jednej strony nie mogą być ekspektatywy, przewidziane w § 4., punkt 1. do 3., w żadnym przypadku mniejsze niż najmniejsze kwoty, ustanowione dla każdorazowej klasy płacy, z drugiej zaś strony na wypadek śmierci ubezpieczonego przed upływem 60. miesięcy wkładkowych musi pozostałej rodzinie przysługiwać zaopatrzenie, które pod względem wartości dorównywa conajmniej zaopatrzeniu, przewidzianemu w §§ 18. i 19.

2. Wkładki członków, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, nie mogą przekraczać tego wymiaru, który za zapewnione świadczenia przy zastosowaniu zasad rachunkowych Zakładu pensyjnego wypływa z klucza podziału, ustanowionego w § 33., ustęp 2. i 3.

3. Rozstrzyganie sporów w kwestyi roszczeń, opierających się na statucie, oraz ich wymiaru, musi być zastrzeżone sądowi polubownemu, według siedziby zakładu zastępczego miejscowo właściwemu dla Zakładu pensyjnego (§ 76) lub sądowi zwyczajnemu.

4. Co pięć lat, a mianowicie po raz pierwszy w roku 1915, winna być dokonywana techniczna rewizya funduszów (bilans asekuracyjno-techniczny), przyczem musi być przewidziane zobowiązanie do poczynienia potrzebnych ewentualnie kroków zaradczych, na przypadek, gdyby w stosunku do wymaganego ze stanowiska asekuracyjnego pokrycia świadczeń, przepisanych tą ustawą, stwierdzony był niedobór.

5. Gdy odnośny zakład nie liczy conajmniej 100 członków, musi albo posiadać wystarczające rezerwy bezpieczeństwa, które będą oznaczone w poszczególnych przypadkach na podstawie oszacowania asekuracyjno-technicznego, albo też dawać inne gwarancye w tym względzie.

Te postanowienia ustawy z dnia 16. lipca 1892, Dz. u. p. Nr. 202, dotyczącej zarejestrowanych kas zapomogowych, które sprzeciwiają się wypełnieniu powyższych warunków, nie będą miały zastosowania do tych członków zarejestrowanej kasy zapomogowej, dla których kasa ta jest zakładem zastępczym. Zarejestrowane kasy zapomogowe, uznane za zakłady zastępcze, nie są również poddane odnośnie do działów ubezpieczenia, złączonych w ubezpieczeniu pensyjnem funkcyonaryuszy, postanowieniu ograniczającemu z § 30., ustęp 2., ustawy, dotyczącej zarejestrowanych kas zapomogowych.

§ 66.

Za umowy zastępcze mogą być uznawane w przyszłości z zastrzeżeniem analogicznego wypełnienia warunków § 65., l. 1., 2. i 3., umowy:

a) które służbodawcy zawrą odnośnie do ubezpieczenia swych funkcyonaryuszy z tutejszymi zakładami ubezpieczeń lub z zakładami ubezpieczeń, dopuszczonymi do zawierania interesów w krajach tutejszych,

b) które służbodawcy zawrą z swymi funkcyonaryuszami odnośnie do praw, dotyczących zaopatrzenia tych ostatnich i pozostałych po nich rodzin.

§ 66 *a*.

Podmioty istniejących instytucyi zastępczych muszą świadczenia swe zgodnie z postanowieniami rozporządzenia niniejszego w ten sposób unormować, aby wartość praw zapewnionych, obliczona według zasad asekuracyjno-technicznych, dorównywała conajmniej wartości ekspektatyw, przytoczonych w zmienionych postanowieniach §§ 5. do 19. i 25. do 27., tudzież, aby został uwzględniony także przepis § 27. *a*, o ile chodzi o zakłady zastępcze lub o zakłady ubezpieczenia, wymienione w § 66., punkt *a*.

Zmiana przepisów pensyjnych, wymagana celem takiego zrównania, musi — bez odnośnych dopłat — wyjść także na korzyść osób już porzednio ubezpieczonych.

Te podmioty ubezpieczające, które najpóźniej w ciągu roku po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia nie wniosą do władzy prośby o zatwierdzenie przepisów pensyjnych, zmienionych w wspomnianym wyżej kierunku, tracą z tą chwilą uznanie ich za instytucye zastępcze.

Osobom, ubezpieczonym zastępczo, co do których przypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, zdarzył się w czasie między rozpoczęciem się mocy obowiązującej niniejszego rozporządzenia a zmianą warunków ubezpieczenia lub zgaśnięciem ubezpieczenia zastępczego, należą się conajmniej świadczenia, ubepieczone w takim samym przypadku w Zakładzie pensyjnym.

§ 68.

W razie przejścia osoby, podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia, z Zakładu pensyjnego do jakiegoś zakładu zastępczego winien Zakład pensyjny uzbieraną u siebie rezerwę premiową przekazać zakładowi zastępczemu.

Przy innych zmianach przynależności ubezpieczeniowej, dokonywanych bez poprzedniego zwrotu części premii w myśl § 25., ma dotychczasowy podmiot ubezpieczający przekazać nowemu podmiotowi conajmniej kwotę, odpowiadającą rezerwie premiowej, którą należałoby zebrać dla funkcyonaryusza w tym przypadku, gdyby ten funkcyonaryusz przez cały czas uiszczania wkładek, policzalny do ubezpieczenia według § 73. ustęp 7., był ubezpieczony w Zakładzie pensyjnym, z doliczeniem tej nadwyżki wkładek, uiszczonych przez ubezpieczonego w czasie ubezpieczenia zastępczego, o jaką one były wyższe od wkładek, które ubezpieczony powinien był płacić za ekspektatywy normalne stosownie do zasad zakładu przekazującego. Przytem należy także uwzględnić czas służby, który został policzony stosownie do § 31. ustawy z dnia 16. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1907, lub rozporządzenia niniejszego.

Jeżeli ubezpieczonemu według statutu lub umowy przysługują wobec poprzedniego podmiotu ubezpieczającego prawa do przekazania wyższej kwoty późniejszemu podmiotowi ubezpieczającemu, przechodzą prawa te na ten ostatni podmiot.

Kwota, mająca być przekazaną według niniejszego przepisu, zmniejszy się w przypadkach zwrotu części premii, uskutecznionego zgodnie z obowiązkiem w myśl § 25., do wysokości tej rezerwy premiowej, jaka odpowiada ekspektatywom i okresowi wyczekiwania osoby ubezpieczonej po ich uszczupleniu stosownie do § 26.; ona nie może jednak nigdy spaść poniżej tej kwoty, jaką Zakład pensyjny miałby przekazać następnemu podmiotowi ubezpieczającemu, gdyby funkcyonaryusz, przechodzący do innego zakładu, był w Zakładzie pensyjnym ubezpieczony i wobec tego Zakładu podniósł odnośne roszczenia na zasadzie § 25.

Przekazanie należy w każdym przypadku uskutecznić w ciągu czterech tygodni po otrzymaniu doniesienia o przyjęciu (§ 68. *a*) i podać do wiadomości wszystkie okoliczności, miarodajne dla ubezpieczenia dotychczasowego i dla przekazania. Kwotę, którą należy przekazać, winno się oprocentować po 4 od sta począwszy od dnia przystąpienia do nowego podmiotu ubezpieczającego

Ubezpieczony uzyskuje wobec nowego podmiotu ubezpieczającego zasadniczo te prawa, które odpowiadają przekazanej kwocie według warunków ubezpieczenia, obowiązujących u nowego podmiotu ubezpieczającego. Prawa te należy w razie nieistnienia zatwierdzonych przez władzę zasad rachunkowych ustalić według zasad, przyjętych w Powszechnym Zakładzie pensyjnym dla funkcyonaryuszy. Przez przejście do innego podmiotu ubezpieczającego nie może być jednak nigdy przedłużony okres wyczekiwania, ustalony na 60 miesięcy wkładkowych.

Jeżeli przekazana kwota przekracza wysokość tej rezerwy premiowej, którą utworzyć ma nowy podmiot ubezpieczający na podstawie dotychczasowego policzalnego okresu wkładkowego łącznie z czasem służby ubezpieczonego, policzalnym w myśl § 31. ustawy z dnia 16. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1907, lub rozporządzenia niniejszego, wówczas należy tę nadwyżkę według wyboru ubezpieczonego albo wydać mu lub użyć do dobrowol-

nego ubezpieczenia wyższych świadczeń albo też przypisać na rzecz ubezpieczonego, przekazać w razie ponownego przejścia i w razie zdarzenia się przypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, lub spełnienia warunków z § 25. wydać wraz z 4-procentowemi odsetkami.

Jeżeli ubezpieczenie funkcyonaryusza, dokonane w drodze umowy zastępczej (§ 66., punkt *b*), zgasło wskutek wystąpienia ze służby, wówczas winien służbodawca przekazać Zakładowi pensyjnemu po upływie 18. miesięcy rezerwę premiową, obliczoną stosownie do postanowień poprzedzających.

§ 68.

Nowy podmiot ubezpieczający winien donieść poprzedniemu o ponownem przystąpieniu funkcyonaryusza do ubezpieczenia w ciągu czterech tygodni od chwili zgłoszenia; podmiot ten odpowiada za szkody, wynikłe z zawinionego zaniedbania.

XII.

Inne sposoby zaopatrzenia, które nie mogą być poczytywane za dopełnienie obowiązku ubezpieczenia.

§ 69.

Poprzednie postanowienia nie naruszają tych stosunków prawnych, które zachodzą między osobą, obowiązkowi ubezpieczenia podlegającą, a samoistnymi zakładami ubezpieczenia, oraz samoistnemi kasami zapomogowemi, prowizyjnemi i tym podobnemi.

Jeżeli jednak służbodawca zapewnił funkcyonaryuszowi, podlegającemu obowiązkowi ubezpieczenia, bezpośrednio lub pośrednio (z niesamoistnego funduszu, utrzymywanego przez niego w całości lub w części) pobieranie zaopatrzenia, nie postarawszy się o uznanie tego urządzenia za instytucyę zastępczą, wówczas może on świadczenia, należące się na mocy ubezpieczenia przymusowego w tym stosunku policzyć na poczet świadczeń, należących się według umowy, w jakim przyczynił się do pokrycia tych pierwszych.

XIII.

Przeniesienie stanu ubezpieczenia i całkowita kontrasekuracya wszystkich ubezpieczeń.

§ 70.

Do przeniesienia ogółu ubezpieczeń pewnego zakładu zastępczego (§ 65.) lub też ogółu pretensyi do zaopatrzenia, wynikających ze stosunku umownego z pewnym służbodawcą, o którym była mowa w § 66., na Zakład pensyjny lub na inny zakład zastępczy, potrzeba zezwolenia rządowego.

Na takie przeniesienie można zezwolić tylko w takim razie, jeżeli Zakładowi pensyjnemu względnie zakładowi zastępczemu będzie oddany kapitał, wystarczający według zasad asekuracyjno-technicznych do zupełnego pokrycia odnośnych pretensyi.

Zakład odbierający wchodzi we wszystkie prawa i zobowiązania zakładu przenoszącego, który jednocześnie zostaje zwolniony od wszelkich powinności.

XIV.

Prawa regresu podmiotów ubezpieczających.

§ 72.

Pretensye o odszkodowanie przeciw osobom trzecim, przysługujące według powyższych postanowień osobom uprawnionym do żądania lub poboru świadczeń z powodu zajścia nieudolności lub śmierci ubezpieczonego, przechodzą aż do wysokości świadczeń, do których obowiązany jest podmiot ubezpieczający a które w danym razie obliczyć należy według zasad rachunkowych Zakładu pensyjnego, na podmiot ubezpieczający.

XV.

Zgłaszanie osób, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia. Wnoszenie roszczeń i środków prawnych.

§ 73.

Osoby, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, dla których Zakład pensyjny pod względem ubezpieczenia jest właściwy (§ 64., ustęp przedostatni), należy zgłaszać i wymeldować w przepisanej formie w właściwem dla nich biurze krajowem.

Taki sam obowiązek zgłaszania istnieje co do wszystkich innych zmian stosunku służbowego, istotnych dla ubezpieczenia, w szczególności co do zmian, dotyczących wynagrodzenia.

Zgłoszenia powyższe mają być dokonywane w ciągu 14. dni i to zasadniczo przez służbodawców.

Służbobierca ma jednak prawo tę część zgłoszenia, która odnosi się do jego stosunków rodzinnych, uskutecznić bezpośrednio w właściwem biurze krajowem Zakładu pensyjnego. Jeżeli on uczyni użytek z tego prawa, wówczas przechodzi począwszy od chwili zawiadomienia biura krajowego całkowita odpowiedzialność (rozdział XX.) za tę część zgłoszenia ze służbodawcy na służbobiercę.

Służbobierca ma także prawo uskuteczniania wszystkich innych zgłoszeń, co jednak nie uwalnia służbodawcy od ciążącego na nim obowiązku.

Biuro krajowe winno tak służbodawcy jak i służbobiercy potwierdzić odbiór każdego zgłoszenia w ciągu 14 dni, chyba że w ciągu tego terminu wydana zostanie rezolucya, zawierająca załatwienie zgłoszenia.

W razie jeżeli przynajmniej jedna strona uskuteczni zgłoszenie w należytym czasie, względnie zostało ono w ogólności dokonane przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia lub zostanie uskutecznione dodatkowo przynajmniej do trzech miesięcy po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia za okres czasu, poprzedzający tę chwilę, wówczas liczy się okres wkładkowy od tego miesiąca, w ciągu którego odnośna osoba wstąpiła do zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia, a to bez względu na to, czy przypadające wkładki zostały uiszczone, czy nie. Zresztą liczy się okres wkładkowy, jeżeli zgłoszenie nie zostało uskutecznione w należytym czasie lub nie zostało uskutecznione w ogólności, od tego miesiąca, w ciągu którego zgłoszenie dodatkowo nastąpiło lub obowiązek ubezpieczenia został stwierdzony z urzędu drogą rezolucyi lub orzeczenia, bez względu na to, czy przypadające wkładki uiszczono, czy nie. Czas zatrudnienia, który przedtem upłynął, policzy się za okres wkładkowy jedynie w miarę premii rzeczywiście zapłaconych, o ile dodatkowa zapłata uskuteczniona zostanie w ciągu sześciu lat po zapadłości. Postanowienia tego ustępu mają analogiczne zastosowanie do zgłoszeń, które mają być uskuteczniane według ustępu 2.

O każdym nieszczęśliwym wypadku, zostającym w związku z służbą lub zatrudnieniem, który spowodował uszkodzenie lub śmierć osoby, podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia, winien przedsiębiorca lub osoba, której poruczono kierownictwo ruchu w czasie wydarzenia się nieszczęśliwego wypadku, w razie jeżeli uszkodzenie pociągnie za sobą prawdopodobnie niezdolność do zarobkowania, wychodzącą ponad ustawowy czas trwania wsparcia na wypadek choroby, uskutecznić najpóźniej w ciągu ośmiu dni po wypadku pisemne doniesienie w przepisanej formie w właściwem biurze krajowem.

§ 73 *a*.

Nadto tak służbodawcy jak i funkcyonaryusze są obowiązani do udzielania w każdym czasie wyjaśnień władzom politycznym tudzież Zakładowi pensyjnemu co do wszystkich takich okoliczności, które mają znaczenie dla stosunku ubezpieczenia. Służbodawcy winni nadto pozwalać organom Zakładu pensyjnego, posiadającym wyraźną do tego legitymacyę, oraz władzom politycznym, przeglądać na miejscu te zapiski, które są potrzebne do stwierdzenia stosunku ubezpieczenia.

Państwowej administracyi skarbowej nie wolno wymagać ani od Zakładu pensyjnego ani też od jego organów dostarczania informacyi o stosunkach stron, obowiązanych do udzielania wyjaśnień, o których dowiedziały się w swoim charakterze urzędowym. Postanowienie to nie ma jednak zastosowania, o ile chodzi o nazwiska osób uprawnionych do poboru, tudzież o wysokość ich poborów.

Przynależni do Zakładu pensyjnego, pobierający jedno z świadczeń tutaj przewidzianych, są obowiązani donieść właściwemu biuru krajowemu o każdej zmianie, dotyczącej ich uprawnienia do poboru lub ich zamieszkania w ciągu ośmiu dni.

§ 74.

Z wszelkiemi roszczeniami do Zakładu pensyjnego, opierającemi się na niniejszem rozporządzeniu lub na ustawie, tem rozporządzeniem zmienionej, mają osoby ubezpieczone w tym Zakładzie i członkowie ich rodzin występować przed właściwym biurem krajowem Zakładu pensyjnego, przedkładając potrzebne środki dowodowe.

Kto twierdzi, że jest niezdolnym do zarobkowania, winien udowodnić to przez przedłożenie świadectwa lekarskiego. Biuro krajowe ma prawo polecić lekarzowi, którego samo wskaże, aby zbadał podnoszącego roszczenie, oraz czynić wszelkie dalsze dochodzenia, potrzebne do sprawdzenia stanu rzeczy. Tak służbodawca podnoszącego roszczenie jakoteż sam podnoszący roszczenie jest obowiązany do udzielenia wszelkich potrzebnych wyjaśnień.

Koszta świadectwa lekarskiego, które ma przedłożyć podnoszący roszczenie, winno biuro krajowe w razie uznania pretensyi zwrócić mu w odpowiedniej kwocie.

Gdy komisya rentowa, względnie wydział kierujący Zakładu pensyjnego (§ 60.) odrzuci pretensyę o przyznanie renty nieudolności, to z tą samą pretensyą można wystąpić na nowo przed upływem jednego roku tylko w takim razie, gdy w stwierdzonym ostatnim razem stanie zdrowia zaszła istotna zmiana.

§ 74 *a*.

Postanowienia §§ 73., 73. *a* i 74., mają analogiczne zastosowanie, jeżeli właściwym podmiotem ubezpieczającym jest zakład zastępczy lub instytucya zastępcza według § 66., punkt *a*, o ile statuty zakładu nie zawierają co do poszczególnych przypadków odrębnych od tych postanowień norm.

§ 75.

Wszelkie zarządzenia i uwiadomienia, wydawane w ramach rozporządzenia niniejszego lub ustawy, zmienionej tem rozporządzeniem, przez Zakład pensyjny i przez jego biura krajowe, względnie przez pewien zakład zastępczy, mają być doręczane interesowanym na piśmie (uchwały).

W uchwałach, zawierających decyzyę co do roszczeń, podniesionych do podmiotu ubezpieczającego przez ubezpieczonych lub członków ich rodzin, należy w razie przyznania roszczenia oznaczyć zarazem wymiar przyznanego świadczenia i podać jego obliczenie, a w razie odrzucenia tegoż powody. Takie uchwały mogą być zaczepiane tylko drogą

skargi przed właściwy sąd polubowny (§ 76.) względnie przed właściwy sąd zwyczajny (§ 65., l. 3.) w ciągu nieprzekraczalnego terminu sześciomiesięcznego, licząc od doręczenia uchwały.

Przeciw wszystkim innym uchwałom, które dotyczą praw lub obowiązków, unormowanych niniejszem rozporządzeniem albo ustawą, tem rozporządzeniem zmienioną, można wnieść zarzuty w ciągu 14. dni do politycznej władzy krajowej, w której okręgu znajduje się miejsce zatrudnienia funkcyonaryusza.

Przeciw decyzyom politycznych władz krajowych dopuszczalny jest rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych; rekurs taki należy wnieść w ciągu czterech tygodni do tej politycznej władzy krajowej, której decyzya została zaczepiona.

§ 75 *a*.

Pozatem mają zastosowanie postanowienia ustawy z dnia 12. maja 1896, Dz. u. p. Nr. 101, do całego postępowania o środkach prawnych w sprawach, należących do kompetencyi władz politycznych, i w przedmiocie zarzutów przeciw uchwołom podmiotów ubezpieczających.

Środki prawne przeciw uchwałom i decyzyom w sprawie obowiązku ubezpieczenia, zaliczenia do pewnych klas płacy i stwierdzenia głównego zatrudnienia nie mają skutku odwłocznego.

Co do doręczania uchwał i decyzyi w sprawach, unormowanych postanowieniami powyższemi, mają zastosowanie §§ 102. do 104. i 109. procedury cywilnej. Jeżeli nie jest znane miejsce pobytu osoby, której ma być doręczona uchwała, wówczas winna dokonać doręczenia na życzenie podmiotu ubezpieczającego polityczna władza powiatowa właściwa ze względu na znane temu podmiotowi ubezpieczającemu ostatnie miejsce zamieszkania tej osoby.

XVI.

Sądy polubowne i postępowanie.

§ 77.

O opierających się na niniejszem rozporządzeniu lub na ustawie, tem rozporządzeniem zmienionej, wzajemnych roszczeniach podmiotów ubezpieczających, będzie w razie sporu z wykluczeniem prawa wydawania odnośnych uchwał rozstrzygała bezpośrednio owa polityczna władza krajowa, na której obszarze mają swoją siedzibę obie strony spór wiodące. Jeżeli w ten sposób wchodzi w rachubę więcej władz krajowych, rozstrzygają one w porozumieniu. Jeżeli porozumienie nie przyjdzie do skutku, wydaje decyzyę Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Jeżeli decyzya o tego rodzaju wzajemnych roszczeniach podmiotów ubezpieczających może wywrzeć wpływ na prawa ubezpieczonych, względnie pozostałych po nich członków ich rodzin, wówczas należy ich wezwać do współudziału w postępowaniu.

§ 77 *a*.

Sądy są wiązane prawomocnemi decyzyami, wydanemi przez władze administracyjne w granicach ich kompetencyi.

Podobnie są wiązane władzy administracyjne prawomocnemi decyzyami sądów, wydanemi w granicach ich kompetencyi.

Jeżeli prawomocne orzeczenie sądu lub władzy administracyjnej opiera się na decyzyi, dotyczącej kwestyi wstępnej, do której samoistnego orzeczenia sąd lub władza administracyjna nie były kompetentne, w takim razie może strona żądać wznowienia postępowania, jeżeli co do tej kwestyi wstępnej kompetentna władza prawomocnie odmiennie orzekła i ta decyzya bądź dodatkowo wydana została, bądź nie mogła być przez stronę bez jej zawinienia podniesiona w postępowaniu poprzedniem.

XIX.

Współdziałanie władz politycznych i gminnych.

§ 80.

Prośbom, z któremi Zakład pensyjny, jego biura krajowe tudzież zakłady zastępcze zwracają się do władz politycznych i gminnych, winne te władze ile możności zadość uczynić, a nadto użyczać tym instytucyom swego poparcia i uwiadamiać je nawet bez zawezwania o tem wszystkiem, co mogłoby mieć znaczenie dla toku ich czynności.

W szczególności przysługuje Zakładowi pensyjnemu, tudzież jego biurom krajowym i zakładom zastępczym prawo żądania od władz politycznych i gminnych współdziałania w celu wyśledzenia służbodawców, którzy zatrudniają u siebie funkcyonaryuszy, i czynienia dochodzeń co do stosunków, miarodajnych co do obowiązku ubezpieczenia tych funkcyonaryuszy.

Zakład pensyjny i zakłady zastępcze nie mają prawa żądać, aby zastępywała je prokuratorya skarbu.

XX.

Postanowienia karne.

§ 81.

Służbodawcy i służbobiercy, którzy w zgłoszeniach, przepisanych według § 73. i § 73. *a*, podają szczegóły faktyczne, niezgadzające się z prawdą, karani będą, o ile nie zachodzi istota czynu, podpadającego karze według powszechnych ustaw karnych, grzywną od 10 do 1000 K, a w razie niemożności ściągnięcia aresztem od jednego dnia do trzech miesięcy.

Takiej samej karze podpadają służbodawcy i służbobiercy, którzy udzielają nieprawdziwych wyjaśnień faktycznych (§ 73. *a*).

§ 82.

Służbodawcy, służbobiercy i pobierający rentę, którzy zgłoszeń, przepisanych według § 73. i § 73. *a*, albo zgoła nie uczynili albo uczynili poza przepisanym terminem, będą karani grzywną aż do 200 koron, a w razie niemożebności ściągnięcia aresztem do dni 20.

Tej samej karze podlegają służbodawcy i służbobiercy, którzy wzbraniają się udzielić wyjaśnień, wymienionych w § 73. *a* albo przedłożyć środki dowodowe, o których tam mowa.

Pobierającym rentę można karę prawomocnie orzeczoną odciągnąć od renty.

§ 84.

Postanowienia karne §§ 81. do 83. mają zastosowanie także do ustawowych zastępców służbodawców, niezdolnych do działania, mianowicie do zastępców osób prawniczych.

Służbodawcy mają prawo poruczać pełnomocnikom sporządzanie i oddawanie wykazów, oraz zgłoszeń, które należy uskutecznić. Nazwiska i miejsca zamieszkania tych pełnomocników należy podać ubezpieczającemu do wiadomości.

W takim przypadku postanowienia karne stosują się także do tych pełnomocników, ale służbodawca jest posiłkowo odpowiedzialnym za nałożone kary pieniężne.

XXI.

Uwolnienie od podatków, należytości i stempli.

§ 87.

Uwolnionymi od podatku zarobkowego i rentowego są:

1. zakład pensyjny z ograniczeniem, bliżej oznaczonem w artykule IV.;

2. zakłady zastępcze, o ile ograniczają swój tok czynności do ubezpieczania funkcyonaryuszy, odnośnie do ubezpieczenia funkcyonaryuszy, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do wysokości najmniejszych zgodnych z przepisami świadczeń.

Powyższym przepisem nie narusza się ewentualnych dalej idących uwolnień podatkowych, przysługujących zakładom zastępczym na podstawie innych postanowień ustawowych.

Natomiast podlegają pobory, wypłacane przez jakikolwiek podmiot ubezpieczający, stosownie do postanowień ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220, w brzmieniu ustawy z dnia 23. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 13 (nowela do ustawy o podatkach osobistych) podatkowi dochodowemu i pensyjnemu, które będą potrącane przez kasę wypłacającą.

Wszystkie umowy i dokumenty, potrzebne do uzasadnienia i rozwikłania stosunków prawnych między Zakładem pensyjnym z jednej strony a jego członkami (służbodawcami i funkcyonaryuszami) z drugiej strony, są wolne od stempli i należytości bezpośrednich, o ile pobory zaopatrzenia, zapewnione przez Zakład pensyjny, nie przekraczają wymiaru normalnego (§§ 4., 5., 8., 11., 12., 16. i 19). Ulga ta nie rozciąga się do dopuszczalnego w myśl § 28., dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia tych osób, które z powodu nieistnienia obowiązku ubezpieczenia wyłączono dodatkowo z urzędu od ubezpieczenia. Do Zakładu pensyjnego mają zastosowanie postanowienia ustawy z dnia 15. kwietnia 1885, Dz. u. p. Nr. 51, o ile one dotyczą ulg co do stempli i należytości bezpośrednich.

Przepisy ustępu czwartego mają znaleść odpowiednie zastosowanie do analogicznych czynności prawnych zakładów zastępczych (§ 65) tudzież do postanowień umów zastępczych (§ 66), dotyczących normalnych roszczeń zaopatrzenia.

Ministerstwo skarbu może w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych wydać w drodze rozporządzenia potrzebne zarządzenia celem zabezpieczenia skarbu państwa odnośnie do ulg, wymienionych w obydwóch poprzedzających ustępach.

XXII.

Zawiadywanie funduszami, sprawozdania roczne.

§ 88.

Przy lokowaniu funduszów Zakładu pensyjnego, względnie zakładów zastępczych, należy przestrzegać przepisów § 30., względnie § 52. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 5. marca 1896, Dz. u. p. Nr. 31, lub w przyszłości w ich miejsce wstąpić mających przepisów dla zakładów ubezpieczeń.

Conajmniej 20 procent rozporządzalnego majątku, przeznaczonego do trwałego założenia zakładu pensyjnego, tudzież zakładów zastępczych, należy ulokować w austryackich papierach państwowych; Zakład pensyjny jest prócz tego obowiązany ulokować conajmniej 15 procent oznaczonego majątku w obligacyach pożyczek krajowych albo w listach zastawnych, dłużnych zapisach krajów, banków krajowych lub krajowych zakładów hipotecznych.

Powyższe zarządzenie obowiązuje z tem nadmienieniem, iż dla jego przeprowadzenia zakreśli się według potrzeby stosowny termin.

Minister spraw wewnętrznych może atoli w poszczególnych przypadkach pozwolić Zakładowi pensyjnemu na lokacyę jego funduszów, odstępującą od przepisu, zawartego w ustępie pierwszym; przytem jednakże lokacya taka musi odpowiadać warunkowi takiego samego bezpieczeństwa i nie może przekraczać połowy funduszów Zakładu pensyjnego.

Przy trwałem, korzystem, lokowaniu rozporządzalnego majątku należy stosownie uwzględnić wartości lokacyjne, zachodzące w okręgach poszczególnych biur krajowych, a to w takim stosunku, w jakim zostają premie, pobrane w ostatnim roku rachunkowym przez poszczególne biura krajowe, do ogólnej sumy pobranych premii, tudzież w miarę wniosków biur krajowych (§ 55., ustęp ostatni).

Nadto należy użyć odpowiednią część majątku do takich lokacyi, które służą celom pieczy mieszkaniowej tudzież innej pieczy dla funkcyonaryuszy prywatnych.

Bieżącą służbę kasową pełni w okręgu każdego biura krajowego samo odnośne biuro; służbę tę normuje regulamin czynności.

Zasady i prawidła, które zakład pensyjny będzie stosował do potrzebnych zestawień i obliczeń natury asekuracyjno-technicznej, wymagają państwowego zatwierdzenia.

§ 89.

Zakład pensyjny i zakłady zastępcze są obowiązane złożyć Ministrowi spraw wewnętrznych sprawozdanie za każdy rok kalendarzowy ze swego zarządu, względnie ze stanu i lokacyi funduszów, oraz przedłożyć wykazy statystyczne.

Wykazy statystyczne należy przedłożyć także co do ubezpieczonych na podstawie umów zastępczych stosownie do § 66.

Minister spraw wewnętrznych ma prawo wydać przepisy co do formy i treści tych sprawozdań, oraz wykazów statystycznych.

XXIII.

Ogólne obliczanie czasokresów.

§ 90.

Przy obliczaniu czasokresów, o ile one nie są czasokresami dla środków prawnych, obowiązują w sprawach, należących do kompetencyi władz politycznych, (§ 75. *a*) następujące zasady:

Przy obliczaniu czasokresów, ustanowionych według dni, nie liczy się tego dna, na który przypada zdarzenie, od którego czasokres ma się zaczynać. Czasokresy, oznaczone według tygodni, miesięcy lub lat, kończą się z upływem tego dnia, który nazwą lub liczbą swoją odpowiada dniowi, rozpoczęcia się czasokresu. Jeżeli dnia takiego nie ma w miesiącu, czasokres kończy się z upływem ostatniego dnia tego miesiąca.

XXIV.

Postępowanie z członkami górniczych kas brackich.

§ 91.

Osoby, podlegające ubezpieczeniu pensyjnemu tudzież ubezpieczeniu w górniczej kasie brackiej, należy ubezpieczać w Powszechnym Zakładzie pensyjnym dla funkcyonaryuszy, względnie w jednej z instytucyi zastępczych stosownie do poprzedzających postanowień a nadto według ustawy o kasach brackich w kasie chorych górniczej kasy brackiej.

Dla każdego członka górniczej kasy brackiej, który był obowiązany do ubezpieczenia pensyjnego już w czasie obowiązywania ustawy z dnia 16. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1907, i co do którego przeniesienie ubezpieczenia prowizyjnego do ubezpieczenia pensyjnego uregulowane zostało na podstawie powołanej ustawy, pozostaje uregulowanie to zasadniczo w mocy bez zmiany.

Natomiast dla tych członków górniczej kasy brackiej, co do których nie dokonano jeszcze powyższego uregulowania, lub którzy dopiero w przyszłości staną się obowiązanymi do ubezpieczenia pensyjnego, pozostaje zasadniczo zastrzeżone za odpowiednią dopłatą istniejące już ubezpieczenie w kasie prowizyjnej na przeciąg pierwszych 60. miesięcy wkładkowych ubezpieczenia pensyjnego, a to w wysokości ekspektatyw, uzyskanych już w chwili rozpoczęcia się tego ubezpieczenia, zaś w razie późniejszego upływu zakreślonego statutem kasy brackiej okresu wyczekiwania, w wysokości ekspektatyw wówczas się należących.

§ 92.

Dopłatę za kontynuowanie ubezpieczenia prowizyjnego na przeciąg pierwszych 60. miesięcy

wkładkowych ubezpieczenia pensyjnego oblicza się ze względu na chwilę rozpoczęcia się tego ograniczonego ubezpieczenia według zasad asekuracyjno-technicznych.

Tytułem dopłaty należy się kasie brackiej z udziału ubezpieczonego w majątku kasy prowizyjnej taka kwota, na jaką obliczono wartość tego udziału. Jeżeli udział majątkowy ubezpieczonego nie wystarcza, wówczas należy niedobór pokryć datkami w gotówce najwyżej w wysokości dotychczasowych premii za ubezpieczenie prowizyjne; datki te ponosić ma ubezpieczony i jego służbodawca po równych częściach.

§ 92 *a*.

Za zezwoleniem Ministerstw spraw wewnętrznych i robót publicznych można uregulować przeniesienie ubezpieczenia prowizyjnego do ubezpieczenia pensyjnego na zgodne życzenie służbodawcy i ubezpieczonego odmiennie od postanowień §§ 91. i 92. Uregulowanie takie dopuszczalne jest w szczególności w następujących kierunkach:

1. ubezpieczonych można w zupełności wyłączyć z prowizyjnej kasy brackiej, o ile ich udział majątkowy w kasie prowizyjnej, ewentualnie po jego dobrowolnem uzupełnieniu, wystarcza do policzenia tylu lat służby u podmiotu ubezpieczającego dla ubezpieczenia pensyjnego, aby czas wyczekiwania, obejmujący 60 miesięcy wkładkowych, można było uważać za odbyty;

2. ubezpieczonych można uwolnić od obowiązku ubezpieczenia pensyjnego, o ile zabezpieczono im w kasie brackiej zaopatrzenie, które należy uważać za równomierne z ubezpieczeniem pesyjnem;

3. ubezpieczenie w kasie prowizyjnej można utrzymać bez uszczuplenia trwale lub przez pewien oznaczony czas obok ubezpieczenia pensyjnego.

§ 92 *b*.

Udział ubezpieczonego w majątku kasy prowizyjnej względnie resztę tego udziału, pozostałą jeszcze po jego użyciu w myśl § 92., należy przekazać w chwili wyłączenia członka z ubezpieczenia prowizyjnego właściwemu dla ubezpieczenia pensyjnego podmiotowi ubezpieczającemu; ten ostatni winien wspomniany udział, względnie pozostałą resztę użyć do policzenia lat służby. W przypadkach takich policzenie lat służby nie jest ograniczone ani w odniesieniu do chwili dokonania tego policzenia ani też co do wpływu na skrócenie czasu wyczekiwania (§ 31, ustęp 2. i 3. ustawy z dnia 16. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1907).

Artykuł II.

Osoby, które według rozporządzenia niniejszego nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia, lecz są w istocie ubezpieczone, zostaną na swoje własne żądanie lub na żądanie ich służbodawcy, w tym ostatnim przypadku z zastrzeżeniem prawa ubezpieczonego do dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia (§ 28.), wyłączone z ubezpieczenia pensyjnego z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia względnie z dniem późniejszego wstąpienia do zatrudnienia u nowego służbodawcy.

Urosłe aż do rozpoczęcia się mocy obowiązującej niniejszego rozporządzenia zaległości premii za funkcyonaryuszy, którzy wskutek zmienionych postanowień nie podlegają już więcej obowiązkowi ubezpieczenia, należy odpisać na wniosek, przedstawiony na zasadzie porozumienia służbodawcy z odnośnym funkcyonaryuszem. Stosownie do obniżenia premii zmniejszają się ekspektatywy osób, niegdyś ubezpieczonych.

Artykuł III.

Dla osób przynależnych do innych państw, w których istnieją podobne urządzenia pod względem ubezpieczenia pensyjnego funkcyonaryuszy, jakoteż dla zatrudnionych w kraju tutejszym funkcyonaryuszy przedsiębiorstw, które w wspomnianych wyżej państwach mają swoją główną siedzibę, może Minister spraw wewnętrznych w drodze rozporządzenia wydać odmienne postanowienia co do tego ubezpieczenia przymusowego z zastrzeżeniem wzajemności lub przy zastosowaniu prawa odwetu.

W podobny sposób można zmienić odnośnie do takich państw postanowienie § 21., punkt drugi.

Artykuł IV.

Zakład pensyjny może ubezpieczać osoby ubezpieczone w tym zakładzie na świadczenia, przewyższające roszczenia normalne.

Celem przeprowadzenia ubezpieczenia na takie świadczenia wyższe będzie ustanowiony osobny oddział z odrębnym zarządem i odrębnem prowadzeniem rachunków. Oddziałowi temu będą przekazywane wszystkie wpłacone wkładki, przewyższające normalny wymiar, o ile nie służą one na pokrycie poprzednich wkładek niezapłaconych.

Przez wkładki na ubezpieczenie wyższych świadczeń, uiszczone w tym roku kalendarzowym, w którym nastąpiła nieudolność do zarobkowania lub śmierć, tudzież w dwóch poprzednich latach kalendarzowych, nie uzyskuje się żadnej ekspektatywy. Wkładki tego rodzaju będą zwrócone wraz z 4-procentowemi odsetkami.

Wymiar premii, któremi uzyskuje się ekspektatywy na pewne oznaczone wyższe świadczenia, będzie oznaczony w odpowiednich taryfach, wymagających zatwierdzenia rządowego.

W odniesieniu do interesów ubezpieczeniowych, dotyczących wyższych świadczeń, podlega

Zakład pensyjny podatkowi zarobkowemu według II. części głównej ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220, w brzmieniu ustawy z dnia 23. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 13 (nowela do ustawy o podatkach osobistych).

Artykuł V.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w dniu 1. października 1914.

Z tą chwilą tracą moc obowiązującą sprzeczne z niem postanowienia obecnie obowiązujące, a w szczególności także postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z dnia 28. grudnia 1908, Dz. u. p. Nr. 263, którem uwolniono niektóre grupy funkcyonaryuszy od obowiązku ubezpieczenia.

Artykuł VI.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi sprawiedliwości w porozumieniu z innymi Moimi interesowanymi Ministrami.

Wiedeń, dnia 25. czerwca 1914.

Franciszek Józef wlr.

Stürgkh wlr. **Georgi** wlr.
Hochenburger wlr. **Heinold** wlr.
Forster wlr. **Hussarek** wlr.
Trnka wlr. **Schuster** wlr.
Zenker wlr. **Engel** wlr.
Morawski wlr.